

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

10. november 2016*

Eelotsusetaotlus — Direktiiv 2004/18/EÜ — Artikkel 45 — ELTL artiklid 49 ja 56 — Riigihanked — Ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankemenetlusest kõrvaldamise tingimused — Sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustused — Sotsiaalkindlustusmaksete nõuetekohast maksmist tõendav ühtne dokument — Eeskirjade eiramiste kõrvaldamine

Kohtuasjas C-199/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeim halduskohus) 3. veebruari 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 29. aprillil 2015, menetluses

Ciclat Soc. coop.

versus

Consip SpA,

Autorità per la Vigilanza sui Contratti Pubblici di lavori, servizi e forniture,

menetluses osales:

Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL),

Team Service SCARL, ATI-Snam Lazio Sud Srl ja Ati-Linda Srl volitatud esindajana,

Consorzio Servizi Integrati,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: C. Vajda (ettekandja) koja presidendi ülesannetes, kohtunikud K. Jürimäe ja C. Lycourgos,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Ciclat Soc. coop., esindaja: *avvocato* S. Sticchi Damiani,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

- Consip SpA, esindaja: *avvocato* A. Clarizia,
- Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL), esindajad: *avvocato* L. Frascionà ja *avvocato* G. Catalano,
- Consorzio Servizi Integrati, esindaja: *avvocato* G. Viglione,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocato dello Stato* S. Varone ja *avvocato dello Stato* C. Colelli,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara ja A. Tokár,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) artiklit 45 ja ELTL artikleid 49 ja 56.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Ciclat Soc. coop-i (edaspidi „Ciclat“) ning teiselt poolt Consip SpA ja Autorità per la vigilanza sui contratti pubblici di lavori, servizi e forniture (ehitustööde, teenuste ja asjade riigihangete järelevalveamet) vahelises vaidluses seoses puhastusteenuste ning avaliku sektori kinnisvara, õppeasutuste ja koolituskeskuste hooldusega seotud muude teenuste hankemenetlusega.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2004/18 põhjendus 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriikides tuleb lepingute sõlmimisel riigi nimel või piirkondlike või kohalike omavalitsuste või avalik-õiguslike isikute nimel kohaldada asutamislepingu põhimõtteid, eelkõige kaupade vaba liikumise põhimõtet, asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtet ning nendest tulenevaid põhimõtteid, nagu võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise, vastastikuse tunnustamise, proportsionaalsuse ja läbipaistvuse põhimõte. Teatavat maksumust ületavate riigihankelepingute puhul on siiski soovitatav koostada lepingute sõlmimise siseriiklikku korda kooskõlastavad ühenduse sätted, mis tuginevad kõnealustele põhimõtetele, et tagada nende mõju ja kindlustada hanketellimuse avatus konkurentsile. Kooskõlastavaid sätteid tuleks seepärast tõlgendada nii eespool nimetatud eeskirjade ja põhimõtete kui ka asutamislepingu muude eeskirjade kohaselt.“

- 4 Direktiivi 2004/18 artikkel 45 käsitleb kvalitatiivse valiku kriteeriumeid, mis puudutavad taotleja või pakkuja isiklikku olukorda. Selle artikli lõiked 2 ja 3 sätestavad:

„2. Lepingus osalemisest võib välja jätta iga ettevõtja:

[...]

- e) kes on täitmata jätnud sotsiaalkindlustusmaksetega seonduvad kohustused, mis tal on vastavalt oma asukohariigi või ostja riigi õigusaktidele;

[...]

Liikmesriigid määravad kindlaks käesoleva lõike rakenduskorra ühenduse ja siseriikliku õiguse alusel.

3. Küllaldase tõendina selle kohta, et ettevõtja suhtes ei kehti ükski lõikes 1 või lõike 2 punktides a, b, c, e või f täpsustatud juhtum, aktsepteerib ostja järgmist:

a) [...]

b) lõike 2 punktide e ja f puhul asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse väljastatud tõend.

[...]“

- 5 Direktiivi 2004/18 artiklis 51 on ette nähtud:

„Ostjad võivad paluda ettevõtjatel artiklite 45–50 kohaselt esitatud tõendeid ja dokumente täiendada või selgitada.“

- 6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65) artiklis 93 on sätestatud:

„Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.“

Itaalia õigus

- 7 Itaalias reguleerib ehitustööde, teenuste ja asjade riigihankemenetlust üldiselt 12. aprilli 2006. aasta seadusandlik dekreet nr 163, millega kehtestatakse ehitustööde, teenuste ja asjade riigihangete seadustik direktiivide 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ rakendamiseks (decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE, *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*, edaspidi „GURI“, regulaarne lisa nr 100, 2.5.2006), mida on muudetud 13. mai 2011. aasta dekreetseadusega nr 70 (*GURI* nr 110, 13.5.2011, lk 1) ning mis kinnitati seadusena 12. juuli 2011. aasta seadusega nr 106 (*GURI* nr 160, 12.7.2011, lk 1), (edaspidi „seadusandlik dekreet nr 163/2006“).

- 8 Seadusandliku dekreeidi nr 163/2006 II osas sisaldub artikkel 38, mis näeb ette kontsessioonide andmise menetlustes ja ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankemenetlustes osalemise üldtingimused. Selle dekreeidi artikli 38 lõike 1 punkt i sätestab:

„1. Kontsessioonide andmise menetlustest ja ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankemenetlustest kõrvaldatakse alljärgnevalt loetletud isikud, kes ei saa olla alltöövõtjad ja kellega ei saa sõlmida vastavaid lepinguid:

[...]

- i) kes on toime pannud Itaalia või oma asukohariigi õigusaktides sisalduvate sotsiaalkindlustusmaksete maksmist puudutavate sätete raskeid ja lõplikult tuvastatud rikkumisi“.

- 9 Seadusandliku dekreeidi nr 163/2006 artikli 38 lõiked 2, 4 ja 5 näevad ette:

„2. Taotleja või pakkuja kinnitab, et tema puhul on nõuded täidetud, esitades vabariigi presidendi 28. detsembri 2000. aasta dekreedis nr 445 sisalduvas haldusdokumente reguleerivate õigus- ja haldusnormide konsolideeritud versioonis sätestatud nõuetele vastava asendava kinnituse, nimetades selles kinnituses kõik talle määratud kriminaalkaristused, sealhulgas need, mida karistusregistrisse ei ole kantud.

[...] Lõike 1 punkti i tähenduses käsitatakse raskete rikkumistena neid rikkumisi, mille tõttu ei saa sotsiaalkindlustusmaksete nõuetekohast maksmist tõendavat ühtset dokumenti [documento unico di regolarità contributiva] väljastada [...].

4. Selliste taotlejate ja pakkujate puhul, kes ei ole asutatud Itaalias, käesolevas artiklis ette nähtud hankemenetlusest kõrvaldamise aluste olemasolu väljaselgitamiseks paluvad hankijad vajaduse korral taotlejatel ja pakkujatel esitada vajalikud tõendavad dokumendid ning võivad lisaks paluda pädevate ametiasutuste abi.

5. Kui Euroopa Liidu muu liikmesriik ühtegi sellist dokumenti ega tõendit ei väljasta, kujutab endast piisavat tõendit vande all antud kinnitus või nendes liikmesriikides, kus seda olemas ei ole, kinnitus, mille asjaomane isik annab oma päritolu- või lähteriigi pädeva kohtu või haldusasutuse, notari või selleks volitatud kutseorganisatsiooni ees.

- 10 Sotsiaalkindlustusmaksete nõuetekohast maksmist tõendava ühtse dokumendi (edaspidi „ühtne dokument“) väljastamist takistavad rikkumised on määratletud töö- ja sotsiaalministri 24. oktoobri 2007. aasta dekreedis, mis reguleerib sotsiaalkindlustusmaksete nõuetekohast maksmist tõendavat ühtset dokumenti (decreto del ministero del lavoro e della previdenza sociale – che disciplina il documento unico di regolarità contributiva, *GURI* nr 279, 30.11.2007, lk 11).
- 11 Nimetatud ministri dekreeidi artikli 8 lõikes 3 on sätestatud:

„Kui tegemist on üksnes hankemenetluses osalemisega, ei takista ühtse dokumendi väljastamist väike lahknevus maksmisele kuuluva ja makstud summa vahel iga sotsiaalkindlustusasutuse või -kindlustusfondi puhul. Konkreetse töötasu- või kindlustusmaksete perioodi puhul esinevat kuni 5% lahknevust maksmisele kuuluva ja makstud summa vahel ning igal juhul 100 eurost väiksemat lahknevust ei käsitata raske rikkumisena; vaatamata sellele kehtib kohustus maksta asjaomane summa 30 päeva jooksul pärast ühtse dokumendi väljastamist.“

- 12 Ettevõtjale väljastatud ühtne dokument kehtib kolm kuud.

- 13 Viidatud ministri dekreeidi artikli 7 lõikes 3 on lisaks ette nähtud, et kui sotsiaalkindlustusmaksete nõuetekohase maksmise tingimused ei ole täidetud, „kutsuvad [asjaomased asutused] huvitatud isikut üles puudused kõrvaldama tähtaja jooksul, mis ei ületa 15 päeva“. Itaalia kohtupraktikas on siiski täpsustatud, et puuduste kõrvaldamise üleskutse ei ole kohaldatav juhul, kui ühtset dokumenti nõuab hankija.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 14 Consip algatas 14. juuli 2012. aasta Euroopa Liidu Teatajas avaldatud hanketeatega puhastusteenuste ning avaliku sektori kinnisvara, iga tüübi ja taseme õppeasutuste ja koolituskeskuste hoolduse ja korrashoiuga seotud muude teenuste hankemenetluse. Selles 13 osaks jaotatud hankemenetluses oli võimalik osaleda esitades osade kohta iseseisvaid pakkumusi. Euroopa Kohtule edastatud toimikust nähtub, et pakkumuste esitamise tähtaeg oli 26. september 2012.

- 15 Hanketeates nõuti igalt pakkujalt menetlusest kõrvaldamise ähvardusel sõnaselgelt, et nad avaldaksid, et nad vastavad hankemenetluses osalemise üldtingimustele, mis on sätestatud seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 artiklis 38.
- 16 Töö- ja tootmiskooperatiividest koosnev konsortsium Ciclat esitas pakkumuse osa nr 7 kohta, mille osa eeldatav maksumus oli hanketeate kohaselt 91 200 000 eurot, ja osa nr 12 kohta, mille eeldatav maksumus oli hanketeate kohaselt 89 800 000 eurot; osa nr 7 kohta esitas ta ajutise tagatise summas 912 000 eurot ja osa nr 12 kohta ajutise tagatise summas 898 000 eurot.
- 17 Kuna Ciclat on konsortsium, siis näitas ta oma pakkumuses ära kooperatiivid, kes hankelepingu temaga sõlmimise korral seda täidavad, nimetades teiste hulgas ka Ancora Soc. coop arl-i. Viimati nimetatu avaldas 10. septembril 2012 seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 artikli 38 asjaomasele osale tuginedes, et ta „ei ole toime pannud sotsiaalkindlustusmaksete maksmist puudutavate sätete raskeid või ühtse dokumendi väljastamist takistavaid lõplikult tuvastatud rikkumisi [...]“.
- 18 Hankemenetluse tulemusena oli Ciclat 7. osa esialgses paremusjärjestuses esikohal ja 12. osa esialgses paremusjärjestuses teisel kohal.
- 19 Taotluse alusel, mille Consip oli esitanud tavapärase kontrolli raames, väljastas Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (tööõnnetuste ja kutsehaiguste kindlustusamet, edaspidi „INAIL“) 12. juunil 2013 tõendi, milles kinnitas, et kui Ancora esitas oma 10. septembri 2012. aasta kinnituse, ei olnud ta sellele ametile maksmisele kuuluvaid kindlustusmakseid puudutavas osas sotsiaalkindlustusmakseid nõuetekohaselt maksnud, kuna ta oli 16. augusti 2012 tähtpäevaks jätnud pöördmaksustamise korra alusel maksmata kõnealuste kindlustusmaksete kolmanda osamakse summas 33 148,28 eurot. See kolmas osamakse maksti koos neljanda ja viimase osamaksega 5. detsembril 2012, st enne kontrolli läbiviimist ja enne hankemenetluse tulemuste avalikustamist.
- 20 Kuna Consip otsustas sellest tulenevalt Ciclati hankemenetlusest kõrvaldada, esitas Ciclat hankemenetlusest kõrvaldamise otsuse ning selle alusel võetud ajutise tagatise realiseerimise meetmete peale kaebuse Tribunale amministrativo regionale per il Lazio'le (Lazio maakonna esimese astme halduskohus, Itaalia). See kohus jättis kaebuse rahuldamata.
- 21 Ciclat esitas selle otsuse peale eelotsusetaotluse esitanud kohtule apellatsioonkaebuse. Ta väitis, et pöördmaksustamise korra alusel makstavate kindlustusmaksete ühe osamakse ette nähtud tähtjaks maksmata jätmist ei saa käsitada „raske ja lõplikult tuvastatud rikkumisena“, võttes arvesse eeskätt seda, et ta maksis need kindlustusmaksed omal algatusel koos neljanda ja viimase osamaksega. Ta märkis lisaks, et INAIL ei olnud täitnud oma ministri 24. oktoobri 2007. aasta dekreeedi artiklist 7 tulenevat kohustust teavitada teda eeskirjade eiramistest, arvestades sellega, et kõnealune kohustus kehtib ka siis, kui ühtne dokument nõutakse välja kontrolli raames, mille hankija on otsustanud omal algatusel läbi viia.
- 22 Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeim halduskohus) on kahtlusi seoses kõnealuste Itaalia õigusnormide kehtivusega. Ta on seisukohal, et need võivad olla vastuolus liidu õigusega ja eeskätt direktiivi 2004/18 artikliga 45 ning ELTL artiklitega 49 ja 56.
- 23 Neil asjaoludel otsustas Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi 2004/18 artikliga 45, kui seda tõlgendada ka mõistlikkuse põhimõtet arvestades, samuti ELTL artiklitega 49 ja 56 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis künnist ületavas hankemenetluses lubavad omal algatusel välja nõuda sotsiaalkindlustusasutuste koostatava tõendi (ühtne dokument) ja kohustavad hankijat pidama hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks tõendit, millest nähtub varasem sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumine, eriti selline, mis osalemise ajal esines, kuid

millest ettevõtja – kes osales kehtiva ühtse dokumendi alusel, millest rikkumisi ei nähtu – ei olnud teadlik ja mida pakkumuse edukaks tunnistamise või omal algatusel läbi viidud kontrolli ajal igal juhul enam ei esinenud?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma küsimusega sisuliselt teada saada, kas direktiivi 2004/18 artiklit 45 ning ELTL artikleid 49 ja 56 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis kohustavad hankijat pidama hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis nähtub sotsiaalkindlustusasutuste koostatavast tõendist, mille hankija on välja nõudnud omal algatusel, kui asjaomane rikkumine esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, olgugi et seda pakkumuse edukaks tunnistamise või hankija poolt omal algatusel läbi viidud kontrolli ajal enam ei esinenud.
- 25 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et direktiiv 2004/18 on põhikohtuasja faktiliste asjaolude suhtes kohaldatav, nagu see tuleneb eelotsusetaotlusest. Lisaks sellele olgu rõhutatud, et direktiivi 2004/18 sätteid tuleb vastavalt direktiivi põhjendusele 2 tõlgendada võttes arvesse asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse põhimõtteid ning nendest tulenevaid põhimõtteid. Seega ei ole põhikohtuasjas kõne all olevaid liikmesriigi õigusnorme vaja eraldi analüüsida ELTL artiklite 49 ja 56 valguses.
- 26 Lisaks tuleb täheldada, et direktiiv 2014/24, millele eelotsusetaotluses viidatakse, ei olnud põhikohtuasja faktiliste asjaolude ilmnenemise ajal veel kehtiv, nagu nähtub selle direktiivi artiklist 93, mistõttu see ei ole *ratione temporis* kohaldatav.
- 27 Esiteks tuleb analüüsida, kas direktiivi 2004/18 artikliga 45 on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis käsivad hankemenetlusest kõrvaldamise alusena sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, olgugi et asjaomased kindlustusmaksed tasuti nõuetekohaselt enne pakkumuse edukaks tunnistamist või hankija poolt omal algatusel läbi viidud kontrolli.
- 28 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et direktiivi 2004/18 artikli 45 lõige 2 jätab liikmesriikide otsustada, millise tähtaja nad jätavad huvitatud isikutele oma sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuste täitmiseks ning puuduliku täitmise korral võimalikuks tagantjäreli nõuetekohaselt täitmiseks; see tähtaeg peab olema kooskõlas läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega (vt selle kohta kohtuotsus, 9.2.2006, La Cascina jt, C-226/04 ja C-228/04, EU:C:2006:94, punktid 31 ja 32).
- 29 Teiseks, ehkki hankija võib nõuda, et mingi pakkumusega seonduvaid andmeid teatud konkreetses küsimuses parandatakse või täiendatakse, saab selliselt parandada või täiendada üksnes andmeid, mille puhul saab objektiivselt kontrollida, et need on varasemad taotluste esitamise tähtaja lõpust, ning nii ei saa parandada ega täiendada andmeid, mille esitamist nõutakse hankemenetlusest kõrvaldamise ähvardusel (vt selle kohta kohtuotsus, 10.10.2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, punktid 39 ja 40).
- 30 Lisaks sellele ei saa direktiivi 2004/18 artiklit 51 – mis sätestab, et hankijad võivad paluda ettevõtjatel selle direktiivi artiklite 45–50 kohaselt esitatud tõendeid ja dokumente täiendada või selgitada – tõlgendada nii, et see võimaldab lubada ettevõtjal mis tahes moel kõrvaldada puudusi, mis hankedokumentides sõnaselgelt sätestatu kohaselt peavad kaasa tooma pakkuja menetlusest kõrvaldamise (vt selle kohta kohtuotsus, 6.11.2014, Cartiera dell’Adda, C-42/13, EU:C:2014:2345, punkt 46).

- 31 Sellest tuleneb, et direktiivi 2004/18 artikliga 45 ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis käsivad hankemenetlusest kõrvaldamise alusena sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, olgugi et asjaomased kindlustusmaksed tasuti nõuetekohaselt enne pakkumuse edukaks tunnistamist või hankija poolt omal algatusel läbi viidud kontrolli.
- 32 Tuleb välja selgitada, kas see järeldus kehtib ka siis, kui sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, näevad ette, et vastuse küsimusele, kas ettevõtja on täitnud hankemenetluses osalemise kuupäeval oma sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustused, annab sotsiaalkindlustusasutuste koostatav tõend, mille hankija on välja nõudnud omal algatusel. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib sellega seoses, et sotsiaalkindlustusasutused ei ole ministri 24. oktoobri 2007. aasta dekreediga artikli 7 lõike 3 alusel kohustatud teavitama asjaomast ettevõtjat eeskirjade eiramise esinemisest enne sellise tõendi väljastamist.
- 33 Tuleb märkida, et ühelt poolt lubab direktiivi 2004/18 artikli 45 lõike 2 punkt e liikmesriikidel hankemenetlusest kõrvaldada iga ettevõtja, kes ei ole täitnud oma sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustusi. Lisaks sellele aktsepteerib hankija direktiivi 2004/18 artikli 45 lõike 3 alusel küllaldase tõendina selle kohta, et ettevõtja suhtes ei kehti lõike 2 punktis e täpsustatud juhtum, asjaomase liikmesriigi pädeva asutuse väljastatud tõendit, millest nähtub, et need nõuded on täidetud. Nende sätete sõnastusest ei nähtu kuidagi, et pädevatel asutustel oleks keelatud nõuda sotsiaalkindlustusasutustelt omal algatusel välja nõutud tõend.
- 34 Teiselt poolt ei ole see, et ettevõtjat ei teavitatud sellise eeskirjade eiramise esinemisest, eriti tähtis, tingimusel et tal on kogu aeg võimalik kontrollida oma olukorra õiguspärasust pädeva asutuse juures. Kui selline võimalus on olemas – ja selle peab välja selgitama liikmesriigi kohus – ei saa ettevõtja tugineda sellisele sotsiaalkindlustusasutuste koostatud tõendile, mille ta on saanud enne oma pakkumuse esitamist ning millest nähtub, et ta on täitnud oma sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustused teataval pakkumuse esitamisele eelneval perioodil, samas kui ta oli – kui see nii on – pärast pädevalt asutuselt teabe taotlemist teadlik sellest, et tema sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustused ei olnud oma pakkumuse esitamise kuupäeval enam nõuetekohaselt täidetud.
- 35 Teiseks tuleb analüüsida, kas direktiivi 2004/18 artikliga 45 on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis kohustavad hankijat pidama hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis nähtub sotsiaalkindlustusasutuste koostatavast tõendist, mille hankija on välja nõudnud omal algatusel, kui asjaomane rikkumine esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, välistades nii sellega seoses täielikult hankija kaalutlusruumi olemasolu.
- 36 Tuleb märkida, et direktiivi 2004/18 artikli 45 lõige 2 ei näe ette selles sättes liidu tasandil kehtestatud hankemenetlusest kõrvaldamise aluste ühetaolist kohaldamist, kuivõrd liikmesriikidel on õigus jätta need hankemenetlusest kõrvaldamise alused üldse kohaldamata või hoopis võtta need oma õigusnormidesse üle rangusastmega, mis võib olla vastavalt juhtumile erinev vastavalt liikmesriigi tasandil valitsevatele õiguskorraga seonduvatele, majanduslikele või sotsiaalsetele kaalutlustele (kohtuotsus, 10.7.2014, Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika). See säte ei kohusta seega liikmesriike jätma hankijatele sellega seoses kaalutlusruumi.
- 37 Sellest tuleneb, et direktiivi 2004/18 artikliga 45 ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis kohustavad hankijat pidama hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis nähtub sotsiaalkindlustusasutuste koostatavast tõendist, mille hankija on välja nõudnud omal algatusel, kui asjaomane rikkumine esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, välistades nii sellega seoses täielikult hankija kaalutlusruumi olemasolu.

- 38 Kolmandaks ja viimaseks tuleb analüüsida eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlusi seoses küsimusega, kas sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjad, näevad ette Itaalias asutatud ettevõtete ja muudes liikmesriikides asutatud ettevõtete vahelise diskrimineerimise. Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab selles kontekstis, et viimati nimetatute puhul näevad seadusandliku dekreeidi nr 163/2006 artikli 38 lõiked 4 ja 5 ette, et hankija peab paluma neil ettevõtetel esitada ise vajalikud tõendavad dokumendid, ning et juhul, kui asjaomane liikmesriik ühtegi sellist dokumenti ega tõendit ei väljasta, kujutab endast piisavat tõendit vande all antud kinnitus või pühalik kinnitus.
- 39 Sellega seoses tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest ei nähtu, et põhikohtuasjas oleks pakkumusi esitanud teistes liikmesriikides asutatud ettevõtted. Sellest tuleneb, et küsimus, kas sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, näevad ette Itaalias asutatud ettevõtete ja muudes liikmesriikides asutatud ettevõtete vahelise diskrimineerimise, ei ole põhikohtuvaidluse lahenduse seisukohast asjakohane.
- 40 Eelnevate kaalutlustega arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et direktiivi 2004/18 artiklit 45 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis kohustavad hankijat pidama hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis nähtub sotsiaalkindlustusasutuste koostatavast tõendist, mille hankija on välja nõudnud omal algatusel, kui asjaomane rikkumine esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, olgugi et seda pakkumuse edukaks tunnistamise või hankija poolt omal algatusel läbi viidud kontrolli ajal enam ei esinenud.

Kohtukulud

- 41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta artiklit 45 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis kohustavad hankijat pidama hankemenetlusest kõrvaldamise aluseks sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustuse rikkumist, mis nähtub sotsiaalkindlustusasutuste koostatavast tõendist, mille hankija on välja nõudnud omal algatusel, kui asjaomane rikkumine esines hankemenetluses osalemise kuupäeval, olgugi et seda pakkumuse edukaks tunnistamise või hankija poolt omal algatusel läbi viidud kontrolli ajal enam ei esinenud.

Allkirjad